nvvb NEDERLANDSE VERENIGING VOOR BURGERZAKEN

Team Verkiezingen Amersfoort
transparante, betrouwbare en inclusieve verkiezingen

Najaarsbijeenkomst NVVB regio Noord-Holland

Heerhugowaard, 17 november 2026

Workshop Verkiezingen

mr. Bert Kuijer

Versie 15 november 2026

Even voorstellen …….

mr. Bert Kuijer

strategisch adviseur verkiezingen & jurist burgerzaken Amersfoort

lid NVVB-commissie verkiezingen

zelfverklaard ambassadeur toegankelijk stemmen

projectleider, coach & juridisch adviseur bij div. gemeenten

(bijna) ieder jaar een verkiezing

2023: Provincie + Waterschap *(tot laat in de nacht …)*
2023: Tweede Kamer (tussentijds)
2024: Europees Parlement
2025: Tweede Kamer (tussentijds)
2026: Gemeenteraad
2027: Provincie + Waterschap + gem. referendum Amersfoort?
2028: Invoering nieuwe stembiljet
2029: Europees Parlement
2030: Gemeenteraad + Tweede Kamer
2031: Provincie + Waterschap
2032: Sabbatical of invoering bindend correctief referendum?
2033: voorbereiden drie verkiezingen in één jaar + ……..
2034: Gemeenteraad + Europees Parlement + Tweede Kamer
2035: Provincie + Waterschap

Jaarlijkse cyclus van mei t/m april
(bij EP t/m juli)

(… en mogelijk in november herindelingsverkiezingen of tussentijds extra TK-verkiezing)

Systematiek gemeentebegroting

Begroting 2028 + Meerjarenbegroting 2029-2030-2031

- Afdelingen input aanleveren (Q1-2027) – *waar vragen we geld voor?*
- Concept begroting door B&W (Q2-2027) – *keuzes van het college?*
- bespreking/vaststelling in de Raad (Q3/4-2027) – *waar is er geld voor?*
- zomerrapportage voor de Raad (Q2-2028) – *hoe gaat het nu?*
- jaarrekening 2028 opstellen (Q1-2029) – *hoe hebben we het gedaan?*

Begroting 2026

- jaarrekening 2026 opstellen (Q1-2027) – *hoe hebben we het gedaan?*

Begroting 2027

- Bespreking/vaststelling in de Raad (Q3/4-2026) – *waar is er geld voor?*
- zomerrapportage voor de Raad (Q2-2027) – *hoe gaat het nu?*
- jaarrekening 2027 (Q1-2028) – *hoe hebben we het gedaan?*

Nieuwe ontwikkelingen die de gemeente geld gaan kosten?

- Wetsvoorstel '*Hulp in het stemhokje*' *(1-7-2027?)*
- Wetsvoorstel '*Nieuwe stembiljet*' *(1-1-2029?)*
- Wetsvoorstel '*Vervroegd stemmen*' *(onbekend)*
- Wetsvoorstel '*Landelijk bindend correctief referendum*' *(na 2030?)*
- Voorstel '*Sneller tussentijdse TK organiseren*' *(onbekend)*
- Landelijke evaluatie NPVV + vergoedingen *(nog niet gereed !?)*
- Projecten grotere toegankelijkheid bij verkiezingen *(budget inclusie?)*
- Forse stijgingen kosten drukwerk & porto (*meer dan inflatie!*)
- Groei aantal inwoners gemeente? *(plannen komende 15 jaar?)*
- Extra FTE voor "organisatie verkiezingen" nodig *(vast kernteam)*
- Subsidie lokale partijen door gemeenten. (*item voor Griffie?)*
- Etc. etc. etc.

Totaal 29 *reguliere* verkiezingen in 30 jaar (2029 t/m 2058)

- Europees Parlement
  → *2029 + 2034 + 2039 + 2044 + 2049 + 2054*
- Gemeenteraad
  → *2030 + 2034 + 2038 + 2042 + 2046 + 2050 + 2054 + 2028*
- Tweede Kamer *(exclusief extra tussentijdse verk.)*
  → *2030 + 2034 + 2038 + 2042 + 2046 + 2050 + 2054 + 2058*
- Provincie/Waterschap
  → *2031 + 2035 + 2039 + 2043 + 2047 + 2051 + 2055*

* extra tussentijdse verkiezingen worden niet geraamd:

- Tweede Kamer *(wel/niet na een kabinetsval?)*
- Gemeentelijk referendum *(organiseren als GR)*
- Landelijk bindend correctief referendum (*organiseren als TK)*
- *Zijn deze wel/niet te gelijk met een andere verkiezing?*

Gemiddelde kosten per verkiezing in jouw gemeente – prijspeil 2028?

Vanaf invoering NPVV: gemaakte kosten in jaren 2023-2026			
soort	**Werkelijke kosten**	**inflatiecorrectie**	**Geraamde kosten**
PS/WS 23	€ ???	5 jaar = 17,63%	1,1763 x € ???
TK 23	€ ???	5 jaar = 17,63%	1,1763 x € ???
EP 24	€ ???	4 jaar = 13,87%	1,1387 x € ???
TK 25	€ ???	3 jaar = 10.23%	1,1023 x € ???
GR 26	€ ???	2 jaar = 6,70%	1,0670 x € ???
	Gemiddeld per jaar	***3,3%***	***€ ???***

Gem. 3,3% inflatiecorrectie per jaar berekenen (ivm. prijspeil begroting 2028)
Stel: PS/WS23 = €60.000, dan met inflatiecorrectie 1,1763 x €60.000 = €70.578

Raming kosten 29 reguliere verkiezingen in Amersfoort (2029-2058)

Benodigde budget per jaar voor deze verkiezingen

(bedragen x €1.000 en excl. inflatiecorrectie)

Jaar	GR	TK	PS/WS	EP	Totaal
2029				€ 725	€ 725
2030	€ 775	€ 750			€ 1.525
2031			€ 850		€ 850
2032					
2033					
2034	€ 775	€ 750		€ 725	€ 2.250
2035			€ 850		€ 850
2036					
2037					
2038	€ 775	€ 750			€ 1.525
2039			€ 850	€ 725	€ 1.575
2040					
2041					
2042	€ 775	€ 750			€ 1.525
2043			€ 850		€ 850

Jaar	GR	TK	PS/WS	EP	Totaal
2044				€ 725	€ 725
2045					
2046	€ 775	€ 750			€ 1.525
2047			€ 850		€ 850
2048					
2049				€ 725	€ 725
2050	€ 775	€ 750			€ 1.525
2051			€ 850		€ 850
2052					
2053					
2054	€ 775	€ 750		€ 725	€ 2.250
2055			€ 850		€ 850
2056					
2057					
2058	€ 775	€ 750			€ 1.525

N.B. extra tussentijdse verkiezingen (TK, Ref.) worden nu niet geraamd.

Gemiddelde kosten per verkiezing in Amersfoort

Geraamde kosten 30 jaar reguliere verkiezingen (2029-2058)			
soort	**kosten**	**aantal**	**totaal**
EP	€725.000	6	€ 4.350.000
GR	€775.000	8	€ 6.200.000
TK	€750.000	8	€ 6.000.000
PS/WS	€850.000	7	€ 5.950.000
Totaal		29	€ 22.500.000
	Gemiddeld Per jaar	***0,97***	***€ 750.000***

Risico paragraaf: extra tussentijdse verkiezingen (TK, Ref.) worden niet geraamd en in betreffende jaarrekening als “onvoorziene overschrijding” verantwoord.

Voorstel Meerjarenbegroting Amersfoort 2029 - 2031

Jaarlijks €750.000 als reservering opnemen in reguliere begroting:

- *Storting in "egalisatiereserve organisatie reguliere verkiezingen"*
- *Standaard verhoogd met inflatiecorrectie van betreffende jaar*
- *N.B. in huidige MJB over 2025 t/m 2028 staat al extra dekking*

In verkiezingsjaar in begroting Burgerzaken als "beschikbaar budget" voor organisatie stemming & uitslagvaststelling opnemen:

→ *2029: EP = € 725.000*
→ *2030: GR + TK = € 1.525.000*
→ *2031: PS/WS = € 850.000*
→ *2032: geen stemming = € 0*

N.B. Het kan zijn dat in voorafgaand jaar al bepaalde kosten vooruit gemaakt worden: dan verantwoorden in de betreffende jaarrekening.

Wetsvoorstel
“Hulp voor kiezers in het stemhokje”
(wetsvoorstel 36863)

Hulp in het Stemhokje

- Wetsvoorstel 36863
- Aangenomen in Tweede Kamer op 2 juli 2026
- Eerste Kamer: uiterlijk 16 dec. 2026??
- Veel amendementen en moties
- Uitbreiding mogelijkheden hulp in het het stemhokje
- *Maar ook:* uitbreiding van de incompatibiliteiten van de stembureauleden
  (in normale taal: wie mag nog op een stembureau zitten?)

Update 1 nov 2026: min. BZK heeft gemeld dat ingangsdatum wetswijziging 1 juli 2027 wordt (dus na PS-WS verkiezingen van maart 2027)

Uitbreiding Incompatibiliteiten (art. E 4 lid 2 Kieswet)

Orgaan	Volksvertegenwoordigers	Bestuurders
SB – leden (E 4)	niet toegestaan	niet toegestaan
GSB – leden (E 8)	niet toegestaan	niet toegestaan
GSB – onderst. (Na 6)	niet toegestaan	*nog wel toegestaan* (*)
HSB (E 12)	*nog wel toegestaan* (*)	*nog wel toegestaan* (*)
CSB (E 20)	niet toegestaan	*nog wel toegestaan* (*)

Volksvertegenwoordigers zijn: leden van de Tweede Kamer of de Eerste Kamer, het Europees Parlement, Provinciale Staten, een kiescollege, een algemeen bestuur van waterschap, een gemeenteraad, of een eilandsraad.

Bestuurders zijn: minister, staatssecretaris, commissaris van de Koning, gedeputeerde, burgemeester, wethouder, lid van het dagelijks bestuur van waterschap, Rijksvertegenwoordiger, gezaghebber, eilandgedeputeerde.

Burgemeester is bij PS (en GR) nog steeds voorzitter van CSB (E 17 en E 19 Kw) én mag ook nog steeds voorzitter van HSB zijn – ***maar niet meer van GSB!***

(*) In E 12, E 20 en Na 6 vergeten de verwijzing naar E 4 lid 2 a t/m f aan te passen !?

Uitbreiding Incompatibiliteiten

(aanvullend lokaal beleid Amersfoort)

1. De volgende functies zijn bij iedere verkiezing in deze gemeente onverenigbaar met het lidmaatschap van een stembureau, dan wel het gemeentelijk stembureau (GSB) van deze gemeente:

   a. Volksvertegenwoordigers zoals: leden van de Tweede Kamer of de Eerste Kamer, het Europees Parlement, Provinciale Staten, een kiescollege, het algemeen bestuur van een waterschap, een gemeenteraad of een eilandsraad.

   b. Bestuurders zoals: minister, staatssecretaris, commissaris van de Koning, gedeputeerde, burgemeester, wethouder, dijkgraaf, lid van het dagelijks bestuur van waterschap, Rijksvertegenwoordiger, gezaghebber of eilandgedeputeerde.

   c. Een persoon die bij de gemeente Amersfoort, de provincie Utrecht of bij het waterschap Vallei en Eem een van de volgende functies vervult:

   – schaduwlid of fractieondersteuner van het vertegenwoordigend orgaan,
   – lid van een commissie,
   – griffier of plaatsvervangend-griffier.

   f. Een bestuurslid van een politieke groepering, die een zetel heeft in de gemeenteraad van deze gemeente, in provinciale staten van Utrecht of in het algemeen bestuur van het waterschap Vallei en Eem.

2. Artikel 1 is onverkort van toepassing bij de aanwijzing en benoeming van het ondersteunend personeel, dat bij de verkiezingen en de centrale stemopneming wordt ingezet.

Tellen van 2 stemmingen:

hoe doen we dat anders dan in 2023 ??

uitslagvaststelling op *woensdag door ieder stembureau*

We doen zeker wat we kunnen, maar .....

—> schorsen is ook een optie!

—> Dus om 24:00 uur nog (lang) niet klaar? Overweeg schorsen en met verse mensen donderdag verder tellen

(zie aanvulling van NVVB op handreiking Kiesraad)

Aantal stembiljetten in de stembus bij GR26?

Opkomst GR = 65% en PS+WS samen = 120% (dus bijna factor 2)

Versterking bij het tellen:

- SB tot 600 stembiljetten —> gewoon na elkaar tellen (8 pers)
- SB tot 1400 stembiljetten —> idem + extra tellers (10-12 pers)
- SB boven 1400 stembiljetten —> *2 volledige telteams tellen ieder een eigen stembus om 21:00 uur*

(dan telteam = 4 SB-leden + 4-6 extra tellers per stembus)

uitslagvaststelling op *woensdag door ieder stembureau*

Extra voorzorgsmaatregelen:

- te kleine stemlokalen verplaatsen & tellen in sporthal?
  - *sporthal is dan al ingericht voor CSO met 21 teltafels*
  - *N.B. Bijzonder & Mobiel SB mag je wel verplaatsen*
- worst/kaas scenario: max. 20% niet klaar & geschorst?
  - *donderdag ochtend WS verder met verse SB-leden*
  - *hiervoor 2de locatie bij CSO-sporthal met 9 telteams*
  - *klaar als SB? Dan omdopen naar CSO-telteam voor PS*
- In sporthal start dond. 09:00 de CSO voor PS (21 telteams)
  - *rond 14:00 klaar, dan door met CSO voor WS tot 19:00*
  - *reserve ploegen CSO vrijdagochtend (dond. middag afbellen?)*

uitslagvaststelling door GSB *(donderdag CSO in de sporthal)*

GSB stelt altijd uitslag op gemeentelijk niveau vast (Na 26)

- GSB van PS start donderdag 18 maart *(= dag na stemming)*
- GSB van WS mag op vrijdag 19 maart starten *(maar moet niet)*
  - *Wat is handig en hoe? Hierover discussie ….*

- PV van GSB + stukken naar CSB --> nu dus 2x voor PS + WS

  →op verschillende locaties; maar ook op ander moment?

Belangrijke data

PS-WS 2027

Laatste dag van registratie:
21 dec. 2026

Dag van kandidaatstelling:
1 februari 2027

Kiesregister draaien:
2 februari 2027 (*)

Vaststelling + nummering kand.lst:
vrij. 5 feb. 17:00

Stemming: 17 maart 2027

CSO/DSO: 18-19 maart 2027

Terugverwijzingen CSB:
22-24 maart 2027 ??

Feestdagen in 2027

Carnaval: 6 – 9 februari
Goede Vrijdag: 26 maart
Pasen: 28 + 29 maart
NVVB-congres: 14+15 april
Koningsdag: 27 april
Bevrijdingsdag: 5 mei
Hemelvaartsdag: 6 mei
Pinksteren: 16 + 17 mei